

Beslutningsforslag nr. **B 113**

Folketinget 2015-16

Fremsat den 31. marts 2016 af Mette Bock (LA), Simon Emil Ammitzbøll (LA) og Anders Samuelsen (LA)

Forslag til folketingsbeslutning om afskaffelse af blankbåndsordningen

Folketinget pålægger regeringen i indeværende folketings-samling at igangsætte en drøftelse med Folketingets partier om en afskaffelse af blankbåndsordningen til kompensation

for kopiering af ophavsretligt beskyttede værker set i lyset af den teknologiske udvikling siden seneste justering i 2006.

Bemærkninger til forslaget

Forslaget fremsættes med henvisning til kulturministerens svar på Kulturudvalgets spørgsmål nr. 30 af 11. december 2015 omhandlende blankbåndsordningen. I svaret udtrykte ministeren, at »ordningen i sin helhed kan virke ude af trit med den teknologiske udvikling«, og at ministeren »gerne (vil) overveje at se på, om ordningen bør justeres i lyset af den teknologiske udvikling«.

Det er forslagsstillernes synspunkt, at den teknologiske udvikling og udviklingen på markedet for musik, film og tv kombineret med hensynet til erhvervslivets byrder samt ordningens paradokser, hvor den manglende sammenhæng mellem dem, der betaler vederlaget, kopiering af musik og dem, der modtager støtte midlerne, nødvendiggør ikke blot en justering, men en egentlig afskaffelse af ordningen.

Ordningen er indrettet til et marked, der ikke eksisterer længere, og er i dag blot en urimelig afgift på en række danske virksomheder. Ordningen opkræver afgifter fra de forkerte og indbringer et relativt lille provenu i forhold til omkostningerne ved administration af såvel indbetalingen af vederlagene for virksomhedernes vedkommende og udbetalingen af vederlagene for ordningens modtageres vedkommende.

Kort om ordningen

Blankbåndsordningen, der blev indført i 1993, har hjemmel i ophavsretsloven og opkræver vederlag ved salg af blanke medier til lagring af musik og video, bl.a. cd'er og dvd'er. Samtidig er der en separat vederlagsordning for usb-nøgler, eftersom indhold på disse kan tilføjes og slettes, hvorfor dette vederlag også opkræves på usb-nøgler, der uddeles gratis i forbindelse med eksempelvis reklamefremstød. Kun usb-nøgler med låst indhold er undtaget. Ordningen omfatter ikke lagringsmedier, som er indbygget i f.eks. mp3-afspillere, smartphones, tablets, harddiske el. lign.

Ordningen medfører en stykafgift på førømtalte blanke medier, eksempelvis mere end 2 kr. per cd, mere end 3 kr. per dvd og mere end 5 kr. per usb-nøgle. Satserne bliver automatisk opjusteret efter satsreguleringsprocenten. Ordningen blev sidst justeret i 2006, da man nedsatte stykafgiften på dvd'er markant i lyset af grænsehandelen med blanke medier. Køb og import af blanke medier omfattet af vederlaget skal registreres hos Copydan, men i de første år af det nye årtusind medførte dette netop grænsehandel med blanke cd'er og dvd'er i et ikke ubetydeligt omfang.

Ordningen er indført for at kompensere indehavere af ophavsrettigheder for den lovlige kopiering af ophavsretligt beskyttede værker inden for særlig musik og video, der kan foretages på blanke medier. Vederlaget administreres af Copydan KulturPlus, som fordeler midlerne mellem en række foreninger og forbund.

Faldende provenu

De sidste mange år har der været et betydeligt fald i det provenu, som ordningen indbringer: I 1996 var provenu-

et 75,6 mio. kr., mens det i 2014 var faldet til 27,4 mio. kr. Ordningens administration udgør 2,6 mio. kr. hos Copydan KulturPlus, så det egentlige beløb, som i 2014 gik til rettighedshavere og andre kulturprojekter, var 24,8 mio. kr. Efterhånden som proventet falder, må det forventes, at administrationsomkostningerne vil udgøre en stadig stigende andel af ordningens provenu.

Overhalet af udviklingen

Det vedvarende fald i proventet fra afgiften skyldes det store fald i salget af fysiske medier til lagring. Salget af blanke cd'er og dvd'er er faldet drastisk de sidste 10 år, og det forventes, at den udvikling vil fortsætte. Udviklingen i harddiskkapacitet og mulighederne for onlinelagring gør, at behovet for lagring på fysiske medier i dag er langt mindre end tidligere.

Samtidig har markedet grundlæggende ændret karakter. Den fysiske distribution og lagring af musik og video er i stort omfang blevet erstattet med onlinedistribution, indledningsmæssigt i form af downloads af købte værker og derefter i endnu højere grad i form af streamingtjenester til både musik og video. Denne udvikling er godt på vej til stort set at overflødiggøre privat lagring af musik og video på fysiske medier.

Markedet og de teknologiske platforme er altså helt anderledes end forudsætningerne ved den seneste justering af ordningen i 2006, og der er intet grundlag for at antage, at udviklingen herfra vil gå i retning af større salg af blanke medier.

Byrder på erhvervslivet

I lyset af de omtalte forhold fremstår ordningen anakronistisk, og ordningen giver administrative byrder for erhvervslivet, som ikke står mål med proventet. Indberetning og betaling af afgift er forbundet med væsentlige administrative omkostninger. Samtidig har afgiften den konsekvens, at der er betydelige økonomiske fordele forbundet med køb af usb-nøgler til reklameartikler f.eks. via nethandel, hvorved omsætningen går uden om danske virksomheder og undslipper dansk afgift.

En af de ting, som blanke medier stadig anvendes til, er reklame- og informationsfremstød, som virksomheder foretager gennem uddeling af materiale på usb-nøgler med påtrykt logo. Dette er en simpel form for deling af information, som ordningen er med til at komplicere og fordyre. Med en afgift på over 5 kr. pr. usb-nøgle, fordi de kan genbruges efterfølgende, bliver det hastigt en betydelig omkostning for virksomheder, der ønsker at udbrede kendskab til deres produkter eller tjenesteydelser via usb-nøgler.

Ordningens paradokser

Blankbåndsordningen indeholder en række paradokser, der understreger, at ordningen bør afskaffes:

Ordningen skal kompensere kunstnerne for lovlig kopiering. Da kopiering til eget brug er lovlig, er denne lovlige kopiering allerede indregnet i prisen på musik m.m., ligesom anden lovlig anvendelse af musikken, herunder f.eks. afspilning, er indregnet i prisen. Der er således reelt ikke brug for kompensation.

Den teknologiske udvikling har ført til, at blanke medier, herunder usb-nøgler, ikke længere anvendes til lagring af musik m.m. Musik streames i stedet via internettet og lovlige streamingstjenester. I det beskedne omfang, at privat lagring af musik fortsat finder sted, vil det typisk ske på smartphones, tablets og harddiske. Disse lagringsmedier er alle fritaget for afgiften.

Ordningen koster erhvervslivet samlet over 50 mio. kr. i vederlag samt administrative byrder. Dertil kommer administrative byrder for det offentlige og for Copydan KulturPlus. Omkostningerne ved ordningen er således omkring dobbelt så store som de beløb, der reelt uddeles til kunstnere. Da tanken med ordningen er at kompensere rettighedshaverne

for kopiering, bør midlerne fordeles blandt rettighedshaverne, dvs. musikere og producenter m.fl. ud fra deres salgstal, da det jo er mest sandsynligt, at kunstnere med stort salg af musik og film oftest kopieres. Men midlerne fordeles i virkeligheden mellem en række foreninger og forbund, der kun i begrænset omfang fordeler midlerne til de kunstnere, hvis værker kopieres. Således anvendes f.eks. en tredjedel af midlerne til en pulje, hvorfra kunstnere og producenter kan søge støtte til nye projekter.

Der er således ingen sammenhæng i ordningen. Den skal kompensere kunstnere for noget, der allerede er indregnet i prisen på værkerne. Den pålægges medier, der ikke anvendes til lagring af musik, mens de medier, der faktisk anvendes hertil, ikke er pålagt afgiften. De virksomheder, der betaler afgiften, har ingen relation til kopiering af kunsternes værker, og en uforholdsmæssig stor del af virksomhedernes omkostninger går tabt i administration, inden de fordeles til kunstnere og foreninger, der i øvrigt ikke har fået deres kunst kopieret.

Skriftlig fremsættelse

Mette Bock (LA):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om en afskaffelse af blankbåndsordningen.

(Beslutningsforslag nr. B 113)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.